

Rio de Janeiro, 1-15 de juny de 1992

DECLARACIÓ DE RIO DE JANEIRO

Nosaltres, ONG d'arreu del món, xarxes nacionals i internacionals i moviments socials, reunits a Rio de Janeiro en la [Conferència de les Nacions Unides per al Medi Ambient i el Desenvolupament](#) (CNUMAD) i en el Fòrum Global, afirmem els nostres compromisos per al futur:

1.

Som conscients de la contradicció del present model dominant de civilització, injust i insostenible, que s'ha bastit sobre el mite del creixement il·limitat i sense tenir en consideració els límits finits de la Terra.

Per això entenem que la salvació del planeta i dels seus pobles, presents i futurs, requereix la creació d'una nova civilització, basada en una ètica que estableixi i defineixi els límits, i que defineixi i estableixi la prudència, la cura i el respecte de la diversitat, la solidaritat, la justícia i la llibertat. Nosaltres subratllem fermament la impossibilitat d'assolir un desenvolupament sostenible sense la lluita compartida amb els sectors més desvalguts i exclosos de la societat, contra la pobresa i contra el procés d'empobriment.

2.

Refusem fermament que el concepte de desenvolupament sostenible sigui limitat a la simple dimensió econòmica, i restringit a l'aplicació de noves tecnologies i a la subordinació de cada nou producte a les lleis del mercat. Permetre tot això vol dir perpetuar la pobresa i la riquesa estructurals, ocasionades pel model dominant de civilització, que nosaltres denunciem.

Per assolir societats sostenibles afirmem que els països rics tenen el deure d'alentir, estabilitzar i fins i tot reduir la seva taxa de creixement, de manera que els altres països puguin exercir el seu dret a cercar i assolir condicions de vida dignes per als seus pobles, garantint els seus drets civils. Pel que fa a les dones, la garantia del control sobre les seves vides ha de ser una premissa per a qualsevol acció que englobi població, medi ambient i desenvolupament.

3.

Declarem que la majoria de països de l'hemisferi nord són els principals responsables de la degradació del planeta i de la pobresa; però també que a l'hemisferi sud els governs, les corporacions transnacionals, les institucions reguladores internacionals, els bancs i les èlites locals s'uneixen per a reproduir el mateix model fracassat i insostenible, que és passivament acceptat per una part de la societat.

Tenim consciència que les velles relacions Nord-Sud (fonamentades en la

desigualtat, la dominació i la confrontació desigual) ja no són tolerables. Això ens posa davant d'un desafiament comú: treballar, tot unint les forces socials que aspiren a canviar, contra aquelles forces que volen mantenir aquest statu-quo i contra els mecanismes que creen aquestes injustícies.

4.

La Cimera de la Terra ha frustrat les expectatives que ella mateixa havia desvetllat en la humanitat. Ha quedat sotmesa als poderosos interessos econòmics dominants i a la lògica del poder encara vigent. El procés de la CNUMAD ha demostrat que, a despit de la retòrica oficial de les autoritats, la majoria dels governs han estat incapaços d'escoltar les ONG i els clams de la societat civil internacional. No obstant això, hem de dir amb èmfasi que la Conferència no ha estat pas un fracàs total. Hi ha hagut posicionaments diferenciats entre països: en molts casos la ciutadania i l'opinió pública han fet avançar les posicions dels governs. També s'ha manifestat un procés innegable de conscienciació i de cohesió entre aquelles persones que, en els seus respectius continents, lluiten contra la pobresa i per un veritable desenvolupament.

5. Denunciem el fet que les grans corporacions transnacionals s'hagin convertit en un poder per sobre de les nacions, en connivència amb molts governs i institucions públiques internacionals, i que es presentin com a campiones del desenvolupament sostenible. Si no volem que la sobirania dels nostres països ni que els principis ètics de les NNUU siguin definitivament desacreditats, és urgent l'establiment d'un control democràtic sobre les grans corporacions i sobre el que s'anomena mercat lliure. Solament creurem en el seu pretès i actual compromís en el desenvolupament sostenible, quan hagin renunciat, de fet i en la pràctica, al mite del creixement il·limitat.

6.

Quan mirem les nostres societats veiem el llarg camí que ens queda per recórrer. Les persones que es beneficien del creixement econòmic no estan disposades a renunciar als seus patrons de consum; les que aspiren a assolir un dia aquells patrons, donen suport al desenvolupament, costi el que costi; i mentrestant moltes de les que estan per sota de les mínimes condicions de vida ni tan sols poden expressar els seus desitjos.

Hem après que les societats sostenibles es construeixen a partir de la iniciativa i la participació de grups, comunitats locals i pobles. Valorar les petites experiències i solucions, promoure-les a escala regional, dels països i del món és part integral del nostre desafiament.

Per contraposició a les propostes d'integració dels països del Sud en blocs a través dels mecanismes del mercat, proposem com a alternativa democràtica la integració dels seus pobles en la lluita per un futur comú de justícia i democràcia.

El nostre objectiu continua sent la justícia en el si de cada nació i entre les nacions. En nombroses ciutats i àrees rurals, la població ja ha perdut el seu dret a un medi

ambient saludable. Definitivament, no volem que l'exclusió ambiental s'afegeixi a l'exclusió social que ja hem condemnat.

7.

En un món de crisis múltiples, per escapar del poder econòmic que determina els nostres desitjos i el nostre futur, i per escapar del poder polític amenaçador, allunyat i que no té res a veure amb les aspiracions dels pobles, ens sentim temptats de refugiar-nos en les nostres particularitats ètniques, culturals i religioses. La nostra missió és transformar en riquesa aquesta diversitat cultural, lingüística, ètnica, de sexe, institucional i política.

El nostre repte immediat més gran no és altre que implementar i reforçar les accions, les dinàmiques i les articulacions que, a partir de les necessitats dels nostres pobles, elaboren progressivament una perspectiva i un projecte comuns. Per tant, es fa necessari millorar la conscienciació, l'educació, l'organització i l'articulació de la societat civil nacional i internacional. No tenim el dret d'esperar el 50è aniversari de les NNUU per transformar aquest projecte en realitat. Contràriament, l'any 1995 ens oferirà l'oportunitat de fer balanç de tot el que haurem fet al llarg dels propers tres anys, i serà un punt de trobada per a nous desafiaments.

8.

Parlar de medi ambient i desenvolupament vol dir parlar de la vida com un tot. En un intent d'abraçar aquesta totalitat, l'hem descompost, aquests darrers dies, en un seguit de temes: clima, biodiversitat, boscos, "cerrados" (1), deserts i zones àrides, aigües dolces i oceans, residus tòxics, nuclear, energia, pesca, qüestió urbana, condicions de treball a la indústria, reforma agrària, agricultura sostenible, noves tecnologies, comunicació, pobresa, violència urbana i rural, racisme, militarisme, població, qüestió indígena, infantesa i adolescència, corporacions transnacionals, GATT, FMI, Banc Mundial, mecanismes globals de decisió i educació ambiental. Ens ha mogut, al llarg dels debats i en la redacció dels nostres compromisos, el sentit de la nostra responsabilitat per totes les persones que, igual que nosaltres, lluiten per un món millor i a favor dels pobles oprimits i abandonats. Afirmem el nostre compromís de lluita per ells i amb ells. I lluitar "per ells i amb ells" significa defensar el medi i la natura, que són emprats com a matèries primeres que es poden exhaurir. Aquests són els compromisos que reafirmem com a punt de partida cap al futur, en aquesta meravellosa i ferida ciutat de Rio de Janeiro.

(1) Cerrados: sabanes pròpies del Brasil

Declaració de Rio de Janeiro: text editat pel Centre UNESCO de Catalunya el 1993.